

S p r a w o z d a n i e

komisji gospodarstwa krajowego z petycyj Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i konferencji handlowej odbytej podczas VII. Targu zbożowego we Lwowie w sprawie składów zbożowych.

Wysoki Sejmie!

Petycje Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i konferencji handlowej, odbytej dnia 6. Października b. r. podczas tegorocznego VII międzynarodowego targu zbożowego we Lwowie w sprawie składów zbożowych, zostały przekazane komisji gospodarstwa krajowego.

Zbadawszy doniosłą dla naszej produkeji rolniczej i naszego handlu zbożowego sprawę utworzenia publicznych składów zbożowych (entrepôts) z prawem wydawania *listów składowych* (warrants) na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 19. Czerwca 1866. takich, jakie już istnieją w Wiedniu, Peszcie, Tryeście, Insbrucku i t. d. oraz powyżej przytoczonych petycji, komisya gospodarstwa krajowego po dokładnem zastanowieniu się doszła do przekonania, że założenie publicznych składów zbożowych w naszym kraju jest rzeczą odpowiednią i pożyteczną, a to z następujących powodów:

Sprawa składów zbożowych poruszoną była przez Izbę handlową lwowską w r. 1871., przez kupców lwowskich w r. 1872.

Następnie walne Zgromadzenie Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego uznawszy pożyteczność składów publicznych zbożowych we Lwowie dla ożywienia ruchu handlowego i dla rolnictwa, poleciło komitetowi swemu zająć się tą sprawą; komitet powołał Izbę przemysłowo-handlową do wspólnej pracy i tym sposobem utworzyła się komisya z *dziesięciu* członków, która zaprosiwszy na swe posiedzenie jednego członka Wydziału krajowego i jednego członka z grona Rady miejskiej lwowskiej, po przeprowadzeniu wspólnej narady, wystosowała petycję do Sejmu następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć na kraj gwarancję za oprocentowanie kapitału zakładowego, potrzebnego na wybudowanie składów zbożowych we *Lwowie* do wysokości 6.000 zł. w. a. rocznie.

Zarząd tychże składów wypadało wedle zdania Izby przemysłowo handlowej pozostawić *na razie* reprezentacyom Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Izby przemysłowo-handlowej, Wydziału krajowego i Rady miejskiej stołecznej m. Lwowa. Do tej petycji załączono rozprawę pro-

fesora Dr. Tadeusza Pilata zawierającą obszernie wyłuszczone motywa, przemawiające za wprowadzeniem u nas w życie ważnej i pożądanej Instytucyi publicznych składów zbożowych, z prawem wydawania warrantów.

Petycyja ta została załatwioną na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 24. Kwietnia 1876. następującą uchwałą:

„Petycyę przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy «.

W skutek powyższego polecenia zażądał Wydział krajowy, aby komisya składów zbożowych, od której wyszła powyższa petycyja, przeprowadziła rokowania z Reprezentacją miasta Lwowa i przedłożyła szczegółowy projekt urządzenia składów zbożowych we Lwowie, oraz wskazała źródło, z którego na podstawie gwarancyi procentów ze strony kraju i miasta Lwowa fundusze na ten cel uzyskać by można. Aby wezwaniu powyższemu Wydziału krajowego zadość uczynić, wystosowane zostało pismo do Reprezentacyi stołecznego miasta Lwowa w tym przedmiocie; na odezwę tę jednakże odpowiedź pomimo dwukrotnego ponaglenia ze strony Wydziału krajowego do tej chwili nie nadeszła a z tego powodu dalszych czynności przedsiębrać nie było można. Z powyższego zestawienia toku sprawy wynika, że oddawna już odczuto potrzebę utworzenia publicznych składów zbożowych, aby upadający handel produktami rolniczymi podźwignąć i wprowadzić na regularne tory, tym sposobem uchylić nie małe straty dotychczas przez naszych rolników ponoszone, a kupców zachęcić i przyzwyczaić do realniejszych transakcyj. Składy zbożowe użyczyłyby handlowi zbożowemu u nas pewnej podstawy i dozwoliły mu oprzeć się o grunt realny; dotąd bowiem przeważający u nas zwyczaj sprzedawania ziemiopłodów na próbki, lub też przedwcześnie naprzód, nie może zachęcać kupców zagranicznych do zawierania z nami stosunków handlowych i zwracania uwagi na nasz targ zbożowy. Skoro nie znajdują tutaj większych ilości towaru jednolitego, rzeczywistego, zgromadzonego razem i na wywóz przygotowanego, nie dziwnego, że z zakupnem zwracają się tam, gdzie właśnie te dla nich pożądane warunki istnieją. Zaradzi temu utworzenie u nas takich, jakie zaprowadzone są gdzie indziej, składów zbożowych, bo zwróci ku nam popyt zagraniczny, szukający dzisiaj dogodniejszych dla siebie warunków tam mianowicie, gdzie postarano się dawniej już o wprowadzenie w życie urządzeń ułatwiających i przyciągających prądy handlowe, a w tym kierunku składy zbożowe okazały się jednym z najskuteczniejszych środków. Sprawa ta była też obszernie rozbiekana na zwołanej przez Wysokie c. k. Namiestnictwo ankiecie w Marcu r. 1879. pod przewodnictwem J. E. ówczesnego Namiestnika Alfreda hr. Potockiego, a i ta aukieta również ważność i pożyteczność utworzenia składów zbożowych we Lwowie zasadniczo uznała i za ich urządzeniem się oświadczyła.

Scentralizowanie handlu zbożowego w obecnych zwłaszcza stosunkach jest nieodzowną potrzebą dla utrzymania konkurencyi z innymi krajami, gdzie składy zbożowe bądź prywatne, bądź publiczne już od dawna z pożytkiem są wprowadzone i przysparzają znaczne korzyści produkcji rolniczej, zapewniając jej pomyślniejszy odbyt ziemiopłodów. Jeżeli już dawniej składy takowe mogły być potrzebne, to w obecnej chwili sprawa ta staje się tem bardziej ważną i nagłą; jeżeli nie możemy lub nie umiemy wyprzedzać innych krajów w tem, co jest dobre i użyteczne, to przynajmniej musimy starać się dotrzymać im kroku na drodze postępu, inaczej nieochybnie będziemy pominięci i przejdą nad naszymi interesami do porządku dziennego.

Nader ważną jest rzeczą, ażeby warranty składów tutejszych były lombardowane także w Banku Austro-Węgierskim. Ułatwiłoby to w wysokim stopniu rozwój handlowy i o wiele pomyślniejszą przyszłość zapewniło naszym składom zbożowym. Zważyć należy, że dla właścicieli złożonego na składzie zboża, ponoszących koszta magazynowania, wielce pożądaną będzie rzeczą otrzymać na swe warranty tańszy niż gdzie indziej kredyt w Banku Austro-Węgierskim.

Wykazawszy pożyteczność i potrzebę utworzenia u nas składów zbożowych i wyjednania jak najtańszego kredytu na warranty w Banku Austro-Węgierskim, wypada nam zastanowić się pokrótce nad sposobem wprowadzenia w życie tychże składów. Skoro dotąd ani Reprezentacyja miasta

Lwowa, ani żadna inna z Instytucyi w tej sprawie interesowanych niewidziała możności zajęcia się ich utworzeniem na własną rękę a wskazane powyżej rokowania w tym celu nie doprowadziły do pożądanego skutku, jedyną drogą jest wprowadzenie w życie publicznych składów zbożowych za pośrednictwem Banku krajowego przy materialnej pomocy tej gminy, gdzie składy zbożowe mają być założone.

Opierając się na wyluszczonych powyżej powodach, komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wszedł w rokowania z Bankiem krajowym i przedsięwziął co należy celem wprowadzenia jak najrychlej w życie publicznych składów (entrepôts) z prawem wydawania listów składowych (warrants) na podstawie rozporządzenia ministryalnego z dnia 19. Czerwca 1866. (Dziennik ustaw państwa Nr. 86). W razie potrzeby zasiłku z funduszków krajowych lub gwarancyi ze strony kraju, przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski.

(b) Poleca Wydziałowi krajowemu, aby tenże poczynił starania u Wysokiego c. k. Rządu, iżby przy przysłym układzie z Bankiem Austro-Węgierskim zastrzeżone zostało prawo lombardowania warrantów publicznych składów zbożowych.

Przewodniczący :

W o d z i e k i.

Sprawozdawca :

Augustynowicz.

